

GLASILO

DELOVNEGA KOLEKTIVA LIP BLED

LETO XVII

PETEK, 30. OKTOBER 1987

ŠTEVILKA 8

Analiza količinskega obsega proizvodnje v letošnjih devetih mesecih

Proizvodni program DO LIP Bled v letu 1987 ni doživel bistvenih sprememb oziroma prestrukturiranja proizvodnje. Opažne plošče, sobna vrata, pohištvo, strojogradnja, vhodna in garažna vrata in obloge predstavljajo standardno strukturo proizvodnega programa. Serijska proizvodnja za neznanega kupca se pri nekaterih proizvodih, predvsem pri izvoznem programu usmerja v znanega, proizvodno zahtevnega, vendar dohodkovno interesantnega naročnika.

Kot enotno mero proizvodnje v naši delovni organizaciji normativno porabo delovnega časa za enoto proizvoda ali norma ure (NU). Te nam omogočajo primerjavo fizičnega obsega proizvodnje različnih vrst proizvodov v različnih časovnih obdobjih. V tabeli je prikazan fizični obseg proizvodnje DO LIP Bled v razdobju januar–september 1987 v primerjavi s planiranim in doseženim v enakem razdobju 1986. Iz tabele lahko ugotovimo naslednje značilnosti:

— letošnja proizvodnja v DO LIP Bled je bila enaka lanskemu, 4 % pa zaoznanja za planiranim fizičnim obsegom

— planirani obseg proizvodnje je presegla le ena temeljna organizacija (Tomaž Godec z indeksom 101), vse ostale beležijo slabše rezultate od planiranih

— vodilna proizvodna programa (opažne plošče in sobna vrata) beležita v letošnjem letu slabše proizvodne rezultate kot v lanskem letu

Še bolj nazorno kot v navedeni tabeli je doseganje letošnjih proizvodnih rezultatov v primerjavi s planiranimi oziroma doseženimi v enakem obdobju lanskega leta razvidno v grafikonu »doseganje proizvodnje v DO LIP Bled«.

V grafikonu prikazujemo mesečno doseganje planiranih oziroma lanskeletnih proizvodnih rezultatov. Planirani fizični obseg proizvodnje je bil presežen samo v enem mesecu (marec), v vseh ostalih mesecih pa so bili doseženi rezultati pod planiranimi. Nekoliko ugodnejše pa je doseganje lanskeletne proizvodnje, saj je bila le v treh mesecih proizvodnja manjša, v ostalih pa je bila enaka ali večja od lanske proizvodnje. Druga značilnost, ki je zelo očitna, je velika spremenljivost proiz-

vodnih rezultatov v prvih štirih mesecih, za katere lahko trdimo, da so v največji meri vplivali na kumulativno dogajanje letošnje proizvodnje. Kljub boljšim proizvodnim rezultatom v kasnejšem obdobju se začetni proizvodni izpad ni mogel nadomestiti.

Posamezni proizvodni programi po temeljnih organizacijah so različno vplivali na letošnji proizvodni trend delovne organizacije. Ker bomo gibanje proizvodnje po posameznih izdelkih analizirali v naslednjih poglavjih (analiza proizvodnje po temeljnih organizacijah), bomo na tem mestu poskusili ugotoviti glavne vzroke, ki so delovali na gibanje letošnje proizvodnje.

V osnovi sta nastopali dve skupini faktorjev — proizvodna in tržna. Proizvodno skupino faktorjev predstavljajo

- tehnološki proces in oprema
- surovinska osnova in
- kadri,

v tržni skupini pa sta najbolj izrazita faktorja

- konkurenčnost ponudbe in
- visoka elastičnost povpraševanja glede na sedanje družbenoekonomske pogoje

Na področju tehnoloških faktorjev je najbolj očitno to, da so se proizvodni problemi pojavili zaradi prekoračenih izvedbenih rokov investicij v tehnološko posodabljanje proizvodnje in podaljšanih časov poskusnega obratovanja in utekanja opreme. Ker sta se ta dva problema pojavila predvsem v tehnološki liniji za proizvodnjo obeh vodilnih proizvodov (plošč, sobna vrata), je bil vpliv na gibanje celotne proizvodnje najbolj evidenten in občuten.

Za letošnjo surovinsko osnovo, katere 85 % predstavljajo lesna tvoriva (hlodovina, žagan les, furnirji, lesenit), je z vidika lesne predelave značilno, da ne gre za količinsko pomanjkanje, temveč predvsem za njihovo kvaliteto. Ta se odraža v naslednjih kriterijih (merilih):

— hlodovina: sanitarna sečnja, preležanost in neupoštevanje nadmer pri krojenju hlodovine

— kupljen žagan les: neustrezna dolžina in debelina, razsoljevanje in napadenost

— ostala tvoriva: nabava je potekala v skladu s tržnimi odnosi, kje je nizka kvaliteta predvsem posledica nizke nabavne cene (in obratno).

Zavedati se moramo, da je na splošno kvaliteta lesnih tvoriv slabša, kot je bila pred leti, oziroma je pri kvalitetnejši surovini potrebno računati na višjo ceno. Za obvladovanje tega problema pa je potrebno najti rešitev v posodabljanju tehnologije (izkoristek suro-

(nadaljevanje na drugi strani)

Gradnja razvojno raziskovalnega centra Sava Kranj — izvajalec del je Gradbeno podjetje Grosuplje

V sedmih mesecih so izvajalci uspeli spraviti objekt pod streho; prav gotovo so k takšnemu rezultatu pripomogli tudi naši leseni opažni nosilci LIP 20, ki jih uspešno vključujejo v opaž za ploščo

(nadaljevanje s 1. str.)

vin!) in prestrukturiranju proizvodnega programa.

Obe predhodno analizirani področji vzrokov za slabše doseganje proizvodnih rezultatov sta neresljivi, če ne bomo razpolagali z ustreznimi kadri. Pomanjkanje kadrov v neposredni proizvodnji je povzročilo nezadostno doseganje proizvodnje v TO Rečica, kar se je odražalo tudi na nivoju delovne organizacije. V TO Rečica so pomanjkanje delavcev v neposredni proizvodnji poskušali reševati z nadurnim delom, vendar je bilo tudi to premalo za učinkovitost proizvodnje. Ugotavljamo, da letošnji plan proizvodnje splošnega pomanjkanja ustreznih kadrov v TO Rečica ni upošteval. Dolgoročnejša reši-

tev tega problema je nujna tako za TO Rečica kot za DO LIP Bled kot celoto.

V tržni skupini faktorjev, ki so vplivali na potek letošnje proizvodnje, sta imela ponudba in povpraševanje enakovredni delež. Konkurenčnost ponudbe je za posamezne izdelke različna, največja je pri programu sobnih vrat, najmanjša pri programu opažnih plošč. Zasičenost trga je bila na splošno največja v prvem kvartalu, kasneje so se tržne razmere izboljšale. Poudariti pa je potrebno, da je DO LIP Bled problem konkurenčnosti na domačem trgu obvladala z usmeritvijo v izvoz.

Na strani povpraševanja je prišlo v letošnjem letu zaradi spremenjenih pogojev kreditiranja stanovanjske gradnje, kakor tudi zaradi upadanja

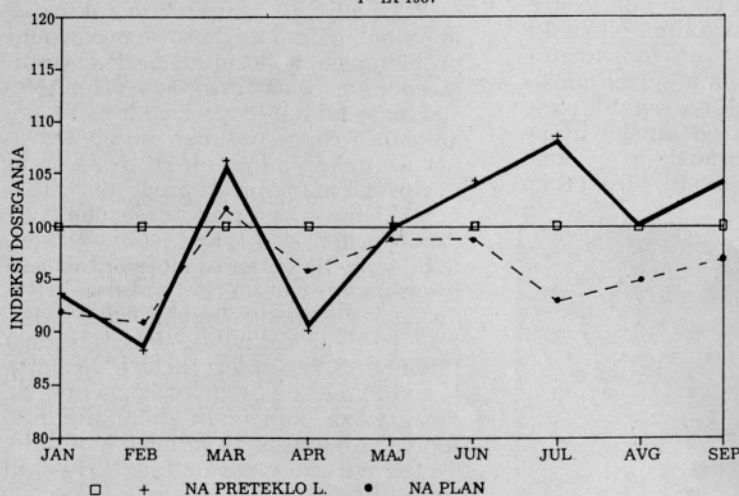
investicijske aktivnosti do občasnih застоjev. Absorpcija trga se je zmanjšala, struktura povpraševanja pa se je povečala. Tržišče povprašuje danes po izdelkih visokokakovostne izdelave (tehnologija, kadri), izvenstandardnih, dimenzificiranih oblik, manj pa po proizvodih velikoserijske standardne industrijske proizvodnje. Ker se proti tako elastičnemu povpraševanju toga industrijska proizvodnja ne more zoperstavljati, je tudi v naši delovni organizaciji potrebno spremeniti proizvodno strategijo, ki ni več klasično plansko-proizvodna, temveč marketinško (tržno) — proizvodna. Nadaljevanje te usmerjenosti mora prodreti v vse nivoje upravljanja in planiranja že v letu 1988.

Šlibar

Fizični obseg proizvodnje v norma urah v DO LIP Bled v razdobju I—IX/87 in primerjava s planom in enakim obdobjem v letu 1986

Zap. št.	TOZD	doseženo		Plan I-IX/87	indeks	
		I-IX/86	I-IX/87		I-IX/87	I-IX/87
					I-IX/86	pl. I-IX/87
1	2	3	4	5(3,2)	6(3,4)	
1.	TOMAŽ GODEC					
1.1.	opažne plošče	223.250	221.550	215.836	99	103
1.2.	pohištvo	128.281	133.524	140.998	104	95
1.3.	žagalnica	57.337	64.680	60.138	113	108
	skupaj	408.868	419.754	416.972	103	101
2.	RECICA					
2.1.	sobna vrata	238.809	218.212	246.661	91	88
2.2.	žaga	62.748	72.214	69.730	115	104
	skupaj	301.557	290.426	316.391	96	92
3.	MOJSTRANA	93.038	95.440	99.444	103	96
4.	PODNART	72.497	69.833	77.437	96	90
5.	FILBO	141.480	137.035	140.714	97	97
6.	DO LIP BLED	1,017.440	1,012.496	1,050.958	100	96

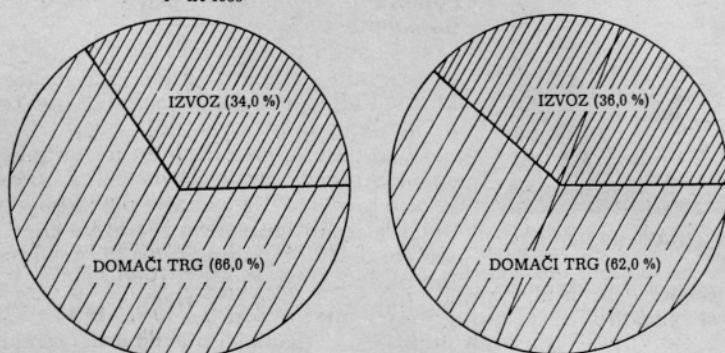
DOS. PROIZVODNJE V DO LIP
I—IX 1987

STRUKTURA KOLIČINSKE PRODAJE V DO LIP

I—IX 1986

I—IX 1987

Analiza bolniške odsotnosti

Bolniško odsotnost so različne službe spremljale že vrsto let, organizirano in načrtno pa se je začela spremljati od leta 1983 dalje. Tega leta je bila namreč ustanovljena služba za kontrolo in analizo bolniške odsotnosti. S pomočjo le-te smo prišli do hitrega in natančnega spremljanja bolniške odsotnosti in s tem do možnosti vplivanja na višino odstotka le-tega. Dobri rezultati so se pokazali predvsem v sodelovanju s pristojnimi zdravniki po zdravstvenih domovih v krajih, kjer se nahajajo TOZD v sestavi DO LIP Bled. Preglednice in grafiki bolniškega staleža nam kažejo od leta 1983 dalje hitro upadanje bolniškega staleža, od leta 1984 dalje pa rahlo stagnacijo. Če primerjalno pogledamo višino odstotka bolniške odsotnosti v prvih devetih mesecih za leta od 1983 dalje, ugotovimo naslednje: v letu 1983 je bolniški stalež znašal 7,78%, v letu 1984 je padel na 6,19%, v letu 1985 je porasel na 6,25% in se znižal v letu 1986 na 6,15% in v letošnjem letu na 6,08%, kar je v kumulativni tudi najnižji odstotek doslej.

Po mesecih pa je bolniška odsotnost potekala takole:

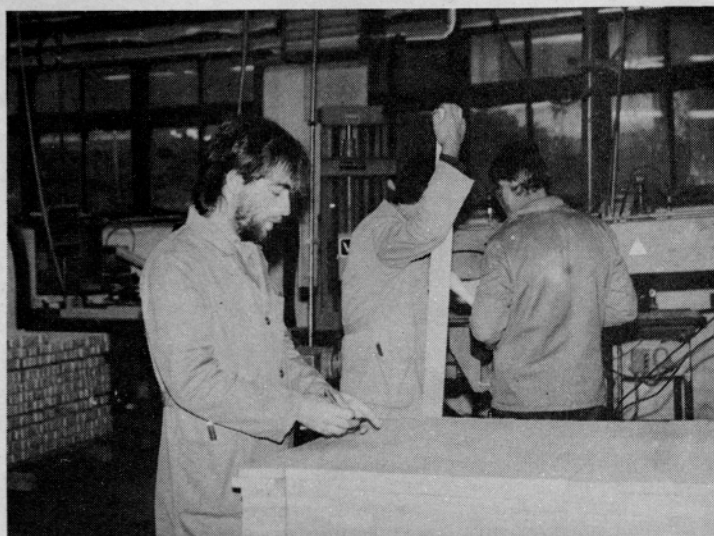
v januarju je odstotek znašal 5,45%, v februarju 6,27%, v mar-

cu 6,51%, v aprilu 6,81%, v maju se je znižal na 5,45%, v juniju se je povečal na 6,64%, v juliju pa je zopet padel na 5,47%, v avgustu se je povečal na 5,76%, v septembru pa je znašal 6,36%.

Pri primerjavi bolniške odsotnosti od leta 1982 dalje lahko opazimo, da si je krivulja gibanja bolniške odsotnosti po mesecih zelo podobna. Od nizkega odstotka v mesecu januarju poraste v mesecih februar, marec in april, v mesecu maju zopet pade pod povprečje. Sunkovito se zviša v mesecu juniju in zopet pade v juliju ter se z avgustom počasi začne povečevati. Če se bo bolniška odsotnost dvigala v takem trendu, kakor v prejšnjih letih, oz. če bo stagnirala, lahko pričakujemo ob koncu leta najnižji odstotek v zadnjih desetih letih.

Ni pa vse odvisno samo od zdravstvene službe in kontrole bolniške odsotnosti, kajti na višino znajo vplivati tudi čisto nepričakovani dejavniki, kakor denimo letos epidemija salmonelle v TO Tomaž Godec. V odstotku bolniškega staleža so nesreče zastopane z 0,67%, kar je povečanje za 12% v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta in nega z 0,20%, katero že itak vodimo ločeno od bolniške odsotnosti.

Rakuš

Kontrola kvalitete

Sklepi samoupravnih organov

Delavski svet DO (15. 10. 1987)

1. Obravnaval je poročilo o delu komisije za izvedbo referenduma in po rezultatih glasovanja ugotovil, da so bile spremembe SaS o skupnih osnovah in merilih za razporejanje ČD in razdelitvi sredstev za OD, SaS o združitvi TO v DO, statuta DO sprejete v vseh TOZD in DSSS, prav tako tudi SaS o združitvi TO Trgovina in TO Rečica, o katerem sta glasovala omenjena TOZD-a.
2. Na osnovi sprejetih sprememb samoupravnih splošnih aktov na referendumu je DS sprejel sklep o veljavnosti:
 - sprememb SaS o skupnih osnovah in merilih za razporejanje ČD in razdelitvi sredstev za OD od 1. 10. 1987
 - sprememb statuta DO, SaS o združitvi TO v DO, sklepa o ukinitvi TOZD-a Trgovina od 1. 1. 1988.
3. V zvezi z ukinitvijo TOZD-a Trgovina je DS sprejel sklep, da se pri DO LIP Bled ustanovi poslovni enoti: Poslovalnica Bled in Poslovalnica Beograd.
4. Obravnaval je predlog smernic kompleksnega plana poslovanja DO LIP Bled v letu 1988 in ga dal v javno obravnavo.
5. V javno obravnavo je posredoval pravilnik o načinu, postopku in kriterijih za ugotavljanje z delom pridobljene delovne zmožnosti.
6. Sprejel je SaS o skupnih izhodiščih in nekaterih osnovah za razporejanje dohodka, čistega dohodka, delitev sredstev za OD in skupno porabo in povračil določenih stroškov v lesarstvu.
7. Na osnovi sprejetega panožnega SaS je sprejel višino jubilejnih nagrad:
 - za 10 let 100.000,— din
 - za 20 let 150.000,— din
 - za 30 let 200.000,— dinSprejel je še sklep, da bodo jubilejne nagrade v letu 1988 izplačane naslednji mesec po izpolnitvi pogoja.
8. V komisijo za pripravo praznovanja ob 40-letnici DO LIP Bled je imenoval: Franca Bajta, Petra Debelaka, Toneta Konciljo, Janeza Marolta in Cirila Kraigherja.

Delavski svet TO Rečica (16. 9. 1987)

1. Obravnaval je spremembe SaS in Pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka ter delitvi sredstev za OD ter ga v nespremenjeni obliki posredoval v sprejem na referendum.
2. Potrdil je izkustvene normative v oddelku krila za lepljenje in obdelavo iverne plošče ter lepljenje, furniranje in obdelavo vratnega krila kot jih je predlagala tehnološka priprava dela z veljavnostjo od 3. 8. 1987 dalje.
3. Potrdil je srednjeročni plan DO LIP Bled 1986—1990 v predloženi obliki.
4. V komisijo za odpis osnovnih sredstev so bili imenovani: Lap Franc, predsednik ter člani Janez Marolt, Železnikar Anton, Magister Srečo in Jože Mulej ml.
5. V komisijo za odpis drobnega inventarja so bili imenovani: Anton Železnikar, predsednik ter Janez Marolt in Jože Mulej ml. člana.
6. V komisijo za popis zaloga žaganega lesa sta bila imenovana Fumič Vlado, član in Janez Sodja, namestnik.
7. V komisijo za popis zaloga v skladišču gotovih izdelkov je bila imenovana Bogdana Poklukar, za namestnika pa Jug Brane.
8. Potrdil je nabavo naslednjih osnovnih sredstev:
 - dvokolesa in radiooddajne postaje.
9. Potrdil je odprodajo dveh cistern za shranjevanje lepila.
10. Hudovernik Ludviku, ki je bil na predlog zdravnika obratne ambulante prerazporejen na dela in naloge, ki so nižje ovrednotene, se v skladu z 78 a čl. Pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje ČD ter o delitvi sredstev za OD v TO prizna razlika do obračunske postavke pred prerazporeditvijo. Sklep velja od 1. 10. 1987 dalje.
11. Odbor za DR se zadalži, da Puc Ljubo zaradi težav, ki jih ima v družini, prerazporedi na enozimsko delo v oddelku B podboj na dela in naloge, ki so prosta v tem oddelku in odgovarjajo njeni strokovni usposobljenosti. Sklep velja od 1. 10. 1987 dalje.
12. Krivič Djevalu se izda soglasje za opravljanje popoldanske obrti »šivanje vezanih izdelkov in namiznih prtov«. Obenem DS poudarja, da to soglasje ne izključuje možnosti za delo v podaljšanem delovniku v obratu žaga, v kolikor bi bilo to potrebno.
13. Potrdil je inovacijski predlog Stanka Ažmana »program za krojenje desk na stroju Optimes«, ki ga je strokovna komisija ocenila kot koristen predlog. Koristni predlog prinaša časovni in materialni prihranek, zato je potrdil izplačilo enkratne odškodnine v višini 82.760.— din.

Štipendiranje v naši DO

Organizacije združenega dela so že davno spoznale pomen kadrov in znanja za uspešno poslovanje in razvoj. Načrtno in pravočasno pridobivanje strokovnih delavcev je namreč osnovni pogoj za stalen napredek delovne organizacije.

Štipendiranje je ena od oblik načrtnega pridobivanja strokovnih kadrov, ki dobiva vedno večji pomen, saj je pomanjkanje strokovnih delavcev vedno večje.

Trenutno imamo naslednje štipendiste:

— dipl. inž. lesarstva	7
— dipl. inž. strojništva	4
— dipl. inž. gradbeništva	1
— dipl. inž. elektrotehnike	1
— dipl. ekonomist	1
— inž. lesarstva	4
— inž. strojništva	4
— inž. računalništva	1
— komercialni tehnik	1
— ekonomski tehnik	1
— strojni tehnik	8
— lesarski tehnik	33
— elektrotehnik elektroniki	6
— elektrotehnik energetiki	1
— računalniški tehnik	2
— lesar širokega profila	12
— oblikovalec kovin	11
— električar	4
— obdelovalec lesa	15
— obdelovalec kovin	4
skupaj	121

Razpisanih kadrovskih štipendij v okviru občine ali regije je vsako leto veliko več kot kandidatov za te štipendije.

Glede na to, da moramo v naši delovni organizaciji izboljšati kvalifikacijsko strukturo zaposlenih, kar je pogoj za hitrejši razvoj in večji izvoz, bomo morali dati štipendiranju še večji pomen. Štipendije razpisujemo za različne usmeritve. Največ štipendij razpišemo za lesarsko in kovinarsko usmeritev za vse stopnje poklicev.

Gospodarska zbornica Slovenije je v lanskem letu izvedla anketo v 55 izvozno najbolj uspešnih delovnih organizacijah, v kateri je sodelovala tudi naša delovna organizacija. Primerjava kaže, da imajo te OZD na 16 delavcev enega štipendista, celotno združeno delo pa enega štipendista na 21 delavcev.

Iz tabele lahko ugotovimo, da ima naša delovna organizacija enega štipendista na manj kot 10 zaposlenih.

V bodoče želimo pridobiti še več štipendistov vseh usmeritev, ker pričakujemo, da bo delovna organizacija tudi v prihodnje uspešno napredovala.

Blaževič

V Radovljici odprli razstavo inovacij

Raziskovalna skupnost občine Radovljica in občinski svet Zveze sindikatov Radovljica sta v počastitev dneva inovatorjev, 13. oktobra priredila slovesnost ob otvoritvi razstave inovacij in razvojnih dosežkov, v avli skupščine občine Radovljica.

O pomenu inovacijskih dosežkov za naše gospodarstvo, s posebnim ozirom na stanje v tem pogledu v radovljiški občini, je spregovoril predsednik izvršnega sveta OS Radovljica, Pavle Žerovnik.

Svoje inovacijske izdelke oz. prikaze je tokrat razstavljalo se-

dem delovnih organizacij: Almir-a Radovljica, Elan Begunje, Iskra Lipnica, Iskra Otoče, LIP Bled, UKO Kropa in Veriga Lesce TOZD TIO. Obiskovalci otvoritvene svečanosti so pogrešali še nekatere druge predstavnike delovnih organizacij, ki jih žal ni bilo.

Navzočim so inovatorji pojasnili pomen in funkcionalnost svojih dosežkov, ki se lahko primerjajo tudi z najzahtevnejšimi tujimi izdelki, čeprav so pogoji za inovativnost na tujem dosti bolj ugodni in upoštevani kot pri nas.

Posveti s sekretarji osnovnih organizacij ZK

V začetku oktobra so sklenili posvetovanja sekretarjev osnovnih organizacij Zveze komunistov v radovljiški občini. Teh je bilo šest za posamezna območja, ki jih je v okviru svojega programa organiziral občinski komite ZKS.

Osrednja pozornost na teh posvetih je veljala ocenam sedanjega trenutka in vlogi ter nalogam osnovnih organizacij v razreševanju protislovij, s katerimi se srečujejo bodisi v združenem delu, bodisi v krajevnih skupnostih. Sprejeli so dogovor o aktivnostih osnovnih organi-

zacij v pripravah na programsko volilne seje, ki jih bodo opravile do konca leta. V zvezi s tem so sprejeli tudi rokovnik. Posebej so opozorili na izvajanje planskih ciljev v gospodarstvu, kjer je še dosti odstopanj. Pogrešajo namreč večje samopobude za dosledno izvajanje teh ciljev, predvsem pa pobude za prestrukturiranje gospodarstva. To bo dokaj težko, saj je (bilo) še kar dober ducat delovnih organizacij, ki še vedno niso izdelale in sprejele srednjeročnih programov za obdobje 1986—1990.

20. mednarodni sejem obrti v Celju

V 20 letih sta se razvoj sejma in obrti nenehno prepletala in dopolnjevala. V njegovo organizacijo se je aktivno vključila novonastala Zveza obrtnih združenj Slovenije. Obrtniki so začeli razstavljati v okviru svojih obrtnih združenj in zadrug. Namen sejma zato ni bil več prikazati obrtniških izdelkov, ki jih je mogoče kupiti, temveč predvsem takšne, ki jih lahko obrt ponudi tržišču, široki potrošnji ali industriji.

Leta 1978 se je sejem imenoval Celjski sejem obrti, vpisal pa se je že v register mednarodnih sejmov. Prireditelj se je razširila poleg stalnih pokritih prostorov še na odprte površine.

Okoli 1400 razstavljalcev je prikazalo svoje proizvode in storitve na 10.000 m² odprtih in približno 13.000 m² pokritih površin. Letošnji obisk sejma je bil rekorden, to je približno 230.000 obiskovalcev. Presegel je tudi število poslovnih obiskov. Zveza obrtnih združenj Slovenije in Splošno združenje drobnega gospodarstva Slovenije sta z anke to ugotovila, da se je povečalo predvsem število poslovnih obiskov iz združenega dela in iz drugih republik. Mednarodni sejem obrti vsako leto bolj na široko odpira vrata ne le domačim, ampak tudi tujim razstavljalcem.

Na sejmu so bila zastopana praktično vsa področja od prehrane in tekstilne industrije pa do strojne opreme, audio-video opreme, računalništva.

Velik delež je pripadal predstavitvi računalniške opreme, uporabi računalnika v različne namene (računalniško vodenje sušenja lesa). Močno je bila zastopana tudi kovinska industrija z različnimi izdelki ter stroji in pripomočki za obdelavo kovin. Izredno veliko je bilo raznih delov za stroje, za elektro instalacije ter raznih izdelkov iz plastične mase.

Kar se tiče lesnega dela tega sejma, predstavitev ni bila najbolj pestra. Predstavljeno je bilo nekaj pohištva, vrat, oken... med njimi so bila vhodna vrata, ki so čista kopija LIP-ovih masivnih vrat ter leseni opažni nosilci (izdelovalec Gremont, Hrastnik), ki so identični našim nosilcem LIP 20.

Ponudba strojev za lesno obdelavo je bila zanimiva le za obrtno proizvodnjo, kajti pred-

stavljeni so bili v glavnem razni kombinirani stroji. Za industrijsko proizvodnjo je bilo zanimivih le nekaj brusilk »Casati«.

Veliko zanimanje je veljalo sistemom za solarno ogrevanje, kar je pri današnjih cenah energijskih surovin popolnoma razumljivo ter ponudbi za individualni sprejem satelitskega TV programa.

Ob koncu mednarodnega obrtnega sejma so podelili nagrade, priznanja in diplome za najboljše prikazane izdelke.

Prvo nagrado za inovacije je dobil Janez Oven iz Ljubljane za tehnološke in inovacijske dosežke pri avtomatski kontroli napajanja enosmernih električnih motorjev ter za pospeševanje domače proizvodnje za izvoz.

Posebna žirija je podelila plakete mesta Celje. Zlato plaketo je prejel Miro Žnidaršič iz Ljubljane za hladno elastobitumensko zalivno maso TEXALIT.

Medobčinska gospodarska zbornica iz Celja in Kovinotekna sta letos drugič podelili Hobetove nagrade in plakete proizvajalcem, ki so s svojimi izdelki najbolj sledili razvoju drobnega gospodarstva. Drugo nagrado sta dobila Rudolf Kerš iz Celja za varnostno signalno napravo za zaznavanje nedopustnega nagiba traktorjev in terenskih vozil in Darko Simeršek iz Ljubljane za spojni element za sestavljanje cevi.

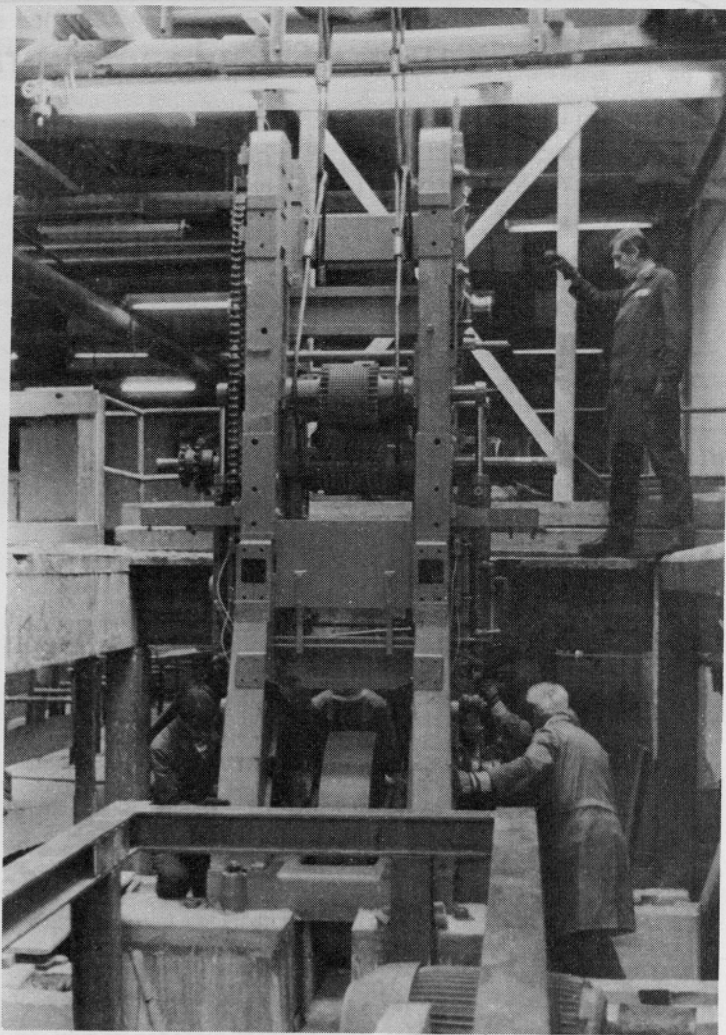
Obrtni sejem je z živahnostjo, poslovnostjo prispeval k razvoju obrtništva pri nas in s tem opravičil svoj namen.

Ana Šifrer
Janez Zupan

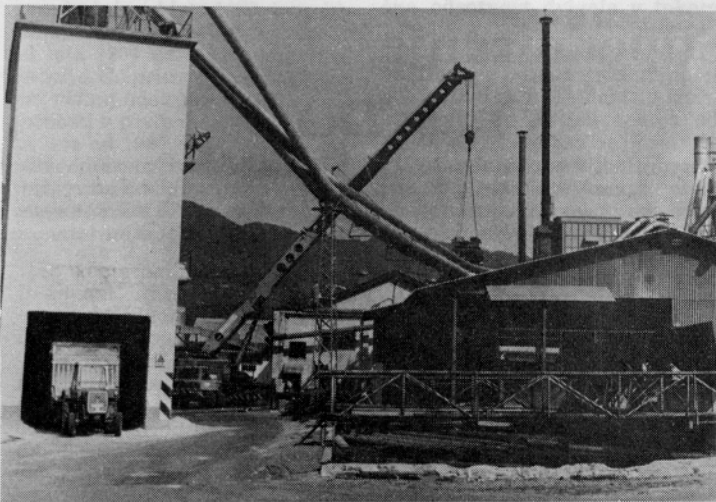
**Nov
polnojarmenik
v TOZD
Tomaž
Godec**

Letos poleti smo demontirali star 56 cm polnojarmenik in ga nadomestili z novim, ki je močnejši in ima tudi večjo kapaciteto.

Star polnojarmenik in ostale naprave smo skozi streho dvignili z avtodvigalom. Potem smo porušili ploščo okoli temelja, katerega smo morali znižati za približno 1 m. Tako smo dobili luknje za temeljne vijake, kateri

Montaža polnojarmenika

Spuščanje polnojarmenika skozi streho žage na temelje

so dolgi 1,8 m. Nov temelj pa je širši in daljši, dodali smo še okoli 35 m³ betona, tako da ima nov temelj skupaj s starim kar 90 m³ betona ali 200 ton.

Ker nov polnojarmenik nima vozička, temveč centrirno mizo, je bilo potrebno izdelati ogrodje, na katerega je sedaj privarjena miza, uvoznik transporter in pogoni z elektro omaro za obratovanje polnojarmenika in vseh transportnih naprav. Da smo polnojarmenik lahko postavili, smo morali naročiti 100-tonsko avtodvigalo in tako namestiti polnojarmenik na temelj, centrirno mizo pa na oder pred žago.

Zdaj potekajo dela na montaži hidravlične in agregatov. Okoli centrirne mize je izdelan podest, polnojarmeničar pa bo nad uvoznim transporterjem.

Elektrikarji IMP bodo izdelali priključke do stikalne omare in komandnih pultov. Naši elektriki — vzdrževalci pa so predstavili vse stare vode in omarice, da bo lahko delo v žagi normalno potekalo.

Pri montaži novega polnojarmenika so pomagali tudi vzdrževalci in delavci TOZD Filbo. Sprotno pa se moramo dogovarjati, da bomo vsa dela kar najbolje zaključili.

Bijol

Posvetovanje o energetiki

Lesna industrija, ena najmočnejših panog v SR Sloveniji in tudi v ostalih republikah, sodi med industrije z veliko specifično potrošnjo primarne energije. Njena posebnost je izkoriščanje lesnih odpadkov v energetske namene. Kljub temu pa je racionalna raba primarne energije tudi tu osnovna zahteva.

Pod pokroviteljstvom Komiteja za energetiko SR Slovenije je bilo konec septembra na Bledu organizirano posvetovanje o energetiki z namenom:

- energetikom DO prikazati najnovejša dognanja in
- seznaniti vodilne strukture z mestom in pomenom energije

Na posvetovanju so bile predložene številne teme:

- proizvodnja in poraba elektrike in toplote v lesni industriji (dr. Tuma, mag. Oman, mag. Povše — Fakulteta za strojništvo)
- možnosti uporabe sodobnih konstrukcijskih naprav za racionalnejše izkoriščanje trdnih goriv v energetske namene (dipl. ing. Milač — Emo Celje)

V Sloveniji je približno polovico lesarskih DO, kjer so vprašanju energetike posvetili veliko pozornost in so le-to zadovoljivo rešili (Novoles — proizvodnja električne energije iz lesnih ostankov, LIPA Ajdovščina — kombinirana kotlovnica, Marles Maribor — uporaba lubja, ...).

Namen posvetovanja je torej bil seznaniti predvsem vodilne strukture in energetike, kako velik strošek predstavlja energija v proizvodnji in kako je le-tega mogoče zmanjšati. Ugotovljeno je, da se pravilno načrtovani in instalirani energetski objekti izplačajo najkasneje v petih letih. Naša praksa kaže večkrat drugače. Tudi ostali projekti niso vedno izdelani tako, da bi pomagali varčevati z energijo. Ker načrtovalci in projektanti ne

plačujejo energije, temveč naročnik, investitor, posvečajo premalo pozornosti izolaciji, funkcionalnosti in ograevanju prostorov. Skoraj vedno je premalo časa za priprave in projekte, predolg pa je čas gradnje (gradnja kotlovnice v TO Tomaž Godec je trajala skoraj 4 leta — tak objekt pa je lahko zgrajen v enem letu!). Čas izgradnje energetskih objektov je torej daleč predolg, s tem naraščajo stroški, zato pa velikokrat pride do tega, da le-ta ni ekonomsko utemeljen.

In kakšne so možnosti v naši DO? Precej se še da prihraniti z dodatnimi izolacijami sušilnic, proizvodnih prostorov in vročevodov s preureditvami načina ogravanja (sevanje...), predvsem pa s pomočjo vseh zapo-

— možnosti uporabe parnih turbin v lesni industriji (dr. Staniša, dipl. ing. Anič — Jugoturbina Karlovac)

— kombinirana proizvodnja energije iz lesnih ostankov s pomočjo parnih motorjev v lesni industriji (dipl. ing. Gneuss — Spillingwerk Hamburg)

— sodobno in gospodarno izgorevanje lesnih odpadkov (dipl. ing. Manderbach — Weiss Dilenburg)

— tehnično tehnološke rešitve energetske centrale v SOZD Krivaja za kombinirano proizvodnjo toplotne in električne energije (dipl. ing. Nikić — Krivaja Zavidovići)

— uporaba mikroprocesne tehnike pri krmiljenju proizvodnih procesov (dr. Blatnik — Gorenje Velenje)

— kurjenje različnih medijev v uporabi na kotlih do 20 MW (dipl. ing. Ahrens — Saacke Bremen)

V času posvetovanja je bil organiziran tudi ogled kotlovnice v LIP Bled, TOZD Tomaž Godec ter ogled Tovarne pohištva LIPA Ajdovščina.

slenih, ki naj bi s toplotno in električno energijo varčevali tako kot doma. Koristno je mogoče uporabiti tudi odvečno toploto, predvsem sušilnic. Način izkoristka v TO Tomaž Godec je že bil podan kot inovacijski predlog, vendar žal ni bil osvojen.

Pozimi porabimo veliko več energije kot poleti, zatorej v poletnem času ostajajo lesni odpadki. Rešitev je preprosta — imeti bi morali zadosti velik pokrit prostor za deponijo odpadkov, ki bi bila hramba odpadkov za kurjavo pozimi. Še več lubja ni lahko deponirali, če bi ga sušili. Delna rešitev je tudi v izdelavi briketov.

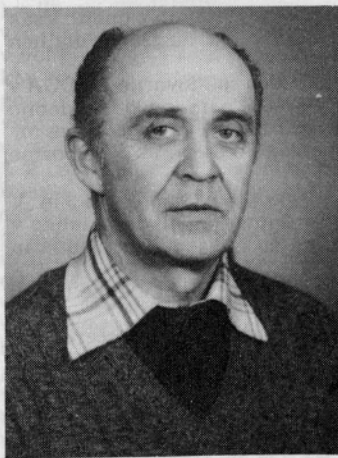
Lesna industrija ima veliko odpadkov, v katerih je ogromno energije in te bi veljalo gospo-

darneje izkoristiti. Še vedno pa se preveč še uporabnih odpadkov odpelje na razne deponije, kar velja predvsem za lubje; z več volje bi se ti lahko očistili in koristno porabili za toplotno ali električno energijo.

Naštete so nekatere možnosti za racionalno izkoriščanje energije v industriji. Praksa pa kaže, da je energija za večjo DO še prepoceni (tako se tudi obnašamo!). Le ko bo dovolj draga, bomo začeli razmišljati, kako jo bomo manj porabili in kako jo bomo sami več pridobili.

Zelo poučna so bila predavanja. Taka posvetovanja bi morali organizirati pogosteje — najmanj vsake dve leti.

NAŠI LJUDJE

Janez Kovačič

Našega današnjega sogovornika Janeza Kovačiča pozna velika večina LIP-ovih delavcev po vseh TOZD-ih, saj je kot vodja vzorčne delavnice v TO »TOMAŽ GODEC« sodeloval pri raznih montažah v vseh TOZD-ih.

Rodil se je v vasi Studor. Za mizarja se je izučil v Srednji vasi pri privatnem obrtniku Štendler Jožetu, pri katerem je delal 6 let. Eno leto in pol je bil zapo-

slen v Mizarški delavnici Srednja vas. Ko se je poročil, se je

Bralce GLASILA bo zanimalo vaše delo v TO »TOMAŽ GODEC« Bohinjska Bistrica.

Takoj ob prihodu pred 32 leti sem se zaposlil v takratni mizarški delavnici, najprej kot mizar, nato kot skupinovodja na montažah, od leta 1974 pa sem vodja delavnice. V začetku smo delali predvsem pri obnovi in vzdrževanju tovarne. Če pa se je v drugih obratih pokazala potreba po delavcih, smo bili za določen čas prerazporejeni tudi v druge obrate. Kako se je naša TO razvijala in širila, lahko pove primerjava, da smo se zaposleni v mizarški delavnici v teh tridesetih letih kar šestkrat selili v druge prostore. Mizarška delavnica se je v začetku iz petih zaposlenih povečala v sedemdesetih letih na 35 zaposlenih, tako da smo delali že okna in vrata po naročilu. Veliko je bilo dela na terenu, saj smo npr. na Jesenicah opremili kar sedem stolpi-preselil v Boh. Bistrico, kmalu zatem pa se je tudi zaposlil v takratnem LIO »TOMAŽ GODEC«. Zaradi težkih stanovanjskih razmer sta se z ženo odloči-

la, da si zgradi hišo v vasi Bitnje, kamor se je preselil leta 1956. Takrat so gradili hiše le maloštevilni, brez kreditov in drugih ugodnosti.

čev. Ker je bilo delo v mizarški delavnici zahtevno in kreativno, so si tu mizarji pridobili bogate izkušnje, zato je bilo veliko teh delavcev prerazporejenih v obrat opažnih plošč oz. obrat pohištvo za izmenovodje. Pred približno desetimi leti se je mizarška delavnica preimenovala v vzorčno delavnico, s tem pa se je spremenil tudi njen namen. Sedaj izdelujemo predvsem razne vzorce pohištva, pripravljamo material za sejme, še vedno pa vršimo tudi razne montaže, predvsem za potrebe LIP-a, nekaj pa je še vedno vzdrževanja. V vzorčni delavnici se delo močno razlikuje od dela v proizvodnji, saj je praktično vsak izdelek unikat.

V vzorčni delavnici ste naredili tudi dva spomenika. Eden stoji pred domom Jožeta Azmana, drugi pa pred Cankarjevim domom v Ljubljani.

Delo smo na pobudo DS DO opravili skupno s kiparjem Slavkom Tihcem. Opraviti ga je bilo treba zelo natančno, saj je bilo potrebno obdelati vsako lettev posebej, za vsako stran spomenika pa smo morali izrezljati 250 letvic.

Poudariti moram, da je prav zaradi različnosti dela v vzorčni delavnici pomembno, da se vsi zaposleni dobro razumejo in da med njimi vlada tovarištvo in zaupanje. Mislim, da mi je to uspelo.

Vsi vas poznamo kot družbeno-politično aktivnega tako v naši TO, kot tudi v krajevni skupnosti.

Res sem opravljal več funkcij, tako sem bil 4 leta predsednik sindikata, član in predsednik delavskega sveta DO, predsednik disciplinske komisije. Zdi se mi, da je bilo včasih v naši TO več volje za tako delo, saj smo sindikalni aktivisti skupaj s takrat aktivno OO ZSMS organizirali več uspešnih prireditev, predvsem ob dnevu žena. Zelo težko in odgovorno pa je delo pri disciplinski komisiji, saj je bilo potrebno poleg suhoparnih pravil upoštevati vsakega posameznika, vzroke zakaj je naredil prekršek, tako da je bila odločitev o kazni vedno težka. Trudil sem se, da sem bil vedno objektivni.

Aktivno že od ustanovitvene organizacije ZRVS sodelujem v odboru, osem let kot blagajnik, šestnajst let pa kot tajnik organizacije. Poleg ZRVS sodelujem že več let pri stanovanski skupnosti občine Radovljica, sem sodnik — porotnik in že 30 let član gasilskega društva Bitnje. Za svoje delo sem prejel že več priznanj in odlikovanj.

To delo mi vzame precej prostega časa, vendar mi za to ni bilo nikoli žal.

Prijetno se je bilo pogovarjati z Janezom Kovačičem. Povedal je marsikaj zanimivega o sebi, o svojem delu in o naši TO. Verjetno bi povedal še več, vendar ga je klicalo delo, tako da sva morala najin razgovor končati.

Anton Koncilja

Naša srečanja v Seči

Lahko bi zapisali eno samo misel, s katero bi povedali vse: lepo, tovariško, človeško, morda celo neponovljivo, ker kaj podobnega v drugih delovnih organizacijah niso sposobni ali pa tudi ne pripravljeni storiti.

V mislih imamo že tradicionalna srečanja okteta LIP Bled z upokojenci in borci DO LIP Bled v Seči. Kakšen pomen imajo takšna srečanja in čemu so namenjena, ni treba poudarjati. Kadar gre za tiho priznanje brez visokodonečih besed in obračunanih fraz vsem zaslužnim delavcem, se to kaže ob takih srečanjih, kar je zagotovo način neposrednosti, ki se kaže predvsem v dejanjih. Po ocenah vseh, tudi nas, ki smo to doživeli, je to lahko tudi del poslovnosti, predvsem pa polna mera pozornosti do bivših sodelavcev, ki so v preteklosti s svojim delom v mnogem prispevali k sedanjemu razvoju DO LIP Bled. Prav v tem tiči bistvo, ki je bilo namesto nepomembnega zahvaljevanja izraženo z orosenimi očmi marsikaterega udeleženca. Samo to so lahko tista prava priznanja, izražena v pozornosti do nekdanjih sodelavcev, ki se mnogokje prehitro pozabijo in jih ob odhodu v pokoj običajno odslovimo s papirnati priznanji.

Naš in vaš oktet je letos sodeloval že drugič na srečanju. Vloga okteta tokrat ni bila vezana na neprijetnosti, ki se pojavljajo pred pomembnimi nastopi na koncertnih odrih, tokrat smo se podali v Sečo zato, da s pesmijo razveselimo bive sodelavce LIP Bled in da poskrbimo za kar najprijetnejše vzdušje. Upamo, da nam je ob sodelovanju narodnozabavne ansambla LIPa

Bled, to tudi uspelo. Sodelovanje je bilo čudovito, saj so nam ob prepevanju priskočili na pomoč tudi poslušalci in zadovoljstvo je bilo popolno. Ob srečanjih take vrste ne gre za nikakršno uradno predstavitev kot na koncertih ali gostovanjih, pač pa za nekaj posebnega, harmoničnega.

Težko je opisati način ustvarjalnosti, ko med petjem sam v sebi doživiš ves pevski kolektiv, okrepljen z naključnimi močmi prisotnih v Seči. Čudežne moči, ki so minile kot bi trenil. Je to samozavedanje in samozavest delčka celote ali celote v njej? Ne, to je tista vznemirljiva umetnost, ki ji pravimo uglašena struna, ki poje z glasbeno mislijo, v užitku akordov, ki plavajo v nas in okrog nas. Ker je vse to res, je toliko lepše spoznanje, da je tudi pevsko tovarištvo nekaj drugačnega od mnogih drugih. Če smo v tem kaj lepega storili in doprinesli tudi mi, nam je to še posebno drago in nepozabno.

Ob slovesu smo si rekli nasvidenje in ob avtobusih še zadnjič skupaj zapeli. Vedno znova se bomo radi vračali v vašo družbo, ker nam to pomeni veliko lepega; to je iskreno doživetje, ki nas bogati in vzpodbuja, da se še bolj zavzeto in z veseljem pripravljamo na nova srečanja z vami.

Leon

Še besedo, dve... pa malo popotnice in treba bo proti Gorenjski

Prijetne melodije režejo v srce..., našim muzikantom dobro gre!

V šoli v naravi

DROBTINICE IZ ZAPISOV V DNEVNIKIH UČENCEV OŠ BOHINJSKA BISTRICA

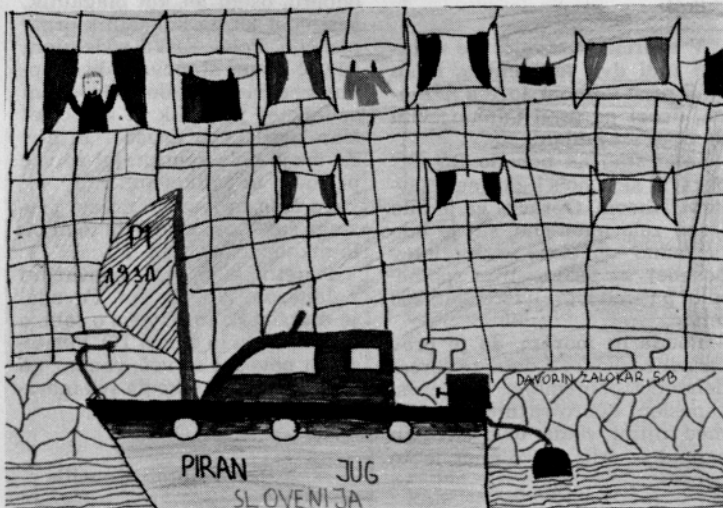
— V nedeljo, ko je v Bohinju kravji bal, smo se učenci 5.a in 5.b odpeljali z avtobusom v Sečo, kjer bomo imeli šolo v naravi. Po prihodu v počitniški dom smo se odšli takoj kopat.

— Vsak dan sami pripravimo jedilnico in sami si pospravljamo sobe. Dežurni učenci potem ocenijo urejenost sob.

— Z odprtim mini avtobusom smo se odpeljali v staro obmorsko mesto Piran. Ogledali smo si ga iz pristanišča in z vrha zvonika.

Na zvonik smo se povzpeli po 146 stopnicah. Pogled na stisnjene strehe in ulice mesta je bil zame čisto nekaj novega.

— V akvariju smo opazovali različne morske živali. Najbolj smo občudovali okorne želve.

— Popoldne smo se kopali. Neplavalci so se učili plavanja pri pomolu, plavalci smo se učili skakati na glavo. S prijatelji sem se preizkušala v potapljanju.

— Po zajtrku smo imeli naravoslovne dejavnosti. Razdelili smo se v več skupin. Vsaka je imela svoje naloge: rastlinstvo ob morju, živali v morju, morska voda...

Popoldne smo uredili zbrani material, ga opremili z imeni. Vsak učenec si je izbral 6 razstavljenih stvari in jih narisal v majhen album.

— Ogledali smo si skladišče in pakirnico soli tovarne DROGA v Portorožu. Vodil nas je mlad delavec. Povedal nam je, od kod dobijo sol in kje se uporablja. Opazovali smo delavce pri napornem nakladanju in pakiranju. Pri delu jim pomagajo stroji in transportne naprave.

— Skladišči sta zelo veliki. Stene zgradbe so debele po 3 m. V njih je na tisoče ton soli in cele gore. Nisem si mislil, da je lahko v enem skladišču toliko soli. Skladišči sta še iz časov Napoleona in Franca Jožefa.

Nekaterim je bila bela sol s Paga tako všeč, da bi v kupe te soli najrajši naredili nekaj poti in rovov.

— Ob večerih se zberemo v jedilnici na zabavnem večeru. Pripravimo ga sami. Prikazujemo igrice, pripovedujemo šale, pojemo in plešemo. Imeli smo tudi kmečko ohcet in kviz. Vsi se veselimo in od srca nasmejemo ter pozabimo na utrujenost in domotožje.

— Predzadnji dan smo izvedli tekmovanje v plavanju v odprtem bazenu hotela Bernardin.

— V nedeljo smo se na poti domov ustavili v svetovno znani kobilarni Lipica. Od vsega mi je najbolj všeč nastop konjev. Seveda bi, če bi mogel, s seboj odpeljal vsaj enega ponija, da bi ga lahko doma jahal.

— Vse, kar smo v teh dneh videli, smo tudi upodobili.

— V šoli smo pripravili razstavo. Z njo smo želeli ostalim učencem na šoli predstaviti našo obalo ob morju. Vsem je bila všeč.

Tako učenci... Učitelji, ki so preživljali z učenci teh osem dni, smo zelo zadovoljni. Opravili smo vse naloge, ki smo jih predvideli. Učenci so delo opravljali z zanimanjem in pravo otroško vedoželjnostjo. Vsi se v imenu učencev in šole iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam omogočili bivanje in izvedbo šole v naravi v Počitniškem domu LIP Bled. Posebno pa se zahvaljujemo delavcem LIP-a, tov. upravniku Karlu Bratina, kuharici Metki Medja in ostalim, ki so skrbeli za naše dobro počutje.

Dragica Cvetrežnik

OGNJENI ZUBLJI

Oktober — mesec požarne varnosti

Kakor vsako leto je tudi letošnji mesec oktober razglašen za mesec požarne varnosti. V tem mesecu so po vsej Sloveniji organizirana številna tekmovanja gasilskih enot, predavanj in demonstracij o uporabi in delu z razpoložljivimi protipožarnimi napravami in gasilnimi aparati. Vendar pa je potreba po še večji osveščenosti delovnih ljudi in občanov glede varstva pred požari nujna.

Samo od lanskega decembra pa do konca letošnjega avgusta je v Sloveniji izbruhnilo 1498 požarov, ki so pogoltnili slovenskemu gospodarstvu preko poldrugo milijardo dinarjev, medtem ko je bilo škode v zasebnem — privatnem sektoriju preko dve milijardi dinarjev. Škoda, ki pa nastane zaradi izpada proizvodnje, neizpolnjevanja dobavnih rokov oz. pogodbenih obveznosti, je še mnogo večja. Če vse te podatke primerjamo s podatki iz prejšnjega leta, se je število požarov povečalo za desetino. Škoda, katera je nastala v zvezi s požari pa je večja za četrtno od istega obdobja lani. Pri tem pa moramo upoštevati, da ni bilo v tem obdobju v Sloveniji nobene katastrofalnega požara, pri katerem bi nastale več milijardne škode.

Letos je v požarih umrlo 18 ljudi, med njimi tudi nekaj nemočnih otrok, katere so starši oz. skrbniki pustili same doma.

V Sloveniji poleg poklicnih gasilcev dela v prostovoljnih gasilskih društvih po mestih, vaseh in industrijskih gasilskih društvih veliko število prostovoljnih gasilcev, kateri so se že velikokrat izkazali s svojim delom. Med vsemi republikami in pokrajinami jih je v Sloveniji največ. Vsi ti prostovoljni gasilci se v veliki meri prizadevajo, da bi kar največ pripomogli k boljši požarni varnosti, tako pri varovanju privatne imovine kot pri varovanju družbenega imetja.

V naši delovni organizaciji imamo štiri industrijska gasilska društva, katera imajo v svoji sestavi 80 operativnih članov in 15 članic. Delo vseh teh gasilcev je lahko marsikomu za vzgled, saj prenekatero uro izven svojega delovnega časa prebijajo v naših obratih vse z naloge in željo po zagotovitvi čim večje požarne varnosti in požarnega reda. S svojim sprotim usposabljanjem pa tudi izpopolnjujejo svoje znanje, da bi v primeru požara hitro in uspešno intervenirali.

Lesna industrija po svoji specifičnosti proizvodnje spada med visoko požarno ogrožena podjetja, saj v proizvodnih procesih uporablja poleg lesa še veliko število najrazličnejših gorljivih materialov. Prav zaradi uporabe teh gorljivih materialov v proizvodnem procesu pa je možnost nastanka požara toliko večja. Vsak požar, ki nastane v lesni industriji, se kaj kmalu in hitro lahko razvije v večjega in

lahko tudi v katastrofalnega. Predvsem je nevarnost za nastanek požara pri nas največja v lakirnici in pa pri finalni obdelavi lesa. Nekoliko manjša nevarnost obstaja v primarni proizvodnji (žagalnice, sortirnice).

Poleg možnosti nastanka požara zaradi mehanske obdelave lesa — trenje obdelovalca z rezilom, iztrošenost ležajev, nepravilno napetih jermenov in povsod, kjerkoli prihaja do pregretja zaradi vrtenja ali trenja — so še druge nevarnosti za nastanek požara.

Največja nevarnost za nastanek požara je v lakirnici, saj se tu uporabljajo hitro vnetljivi materiali. Zato se je treba pridrževati vseh navodil za varno delo v lakirnici, predvsem pa paziti:

- da ne pride do kakršnega koli iskrenja,
- uporaba električnih ročnih orodij, kateri povzročajo iskre,
- mešanja barv in lakov med seboj, kateri lahko povzročijo nadaljnjo kemično reakcijo in s tem tudi pregrevanje,
- da je v lakirnici samo toliko materiala za lakiranje, kot je potrebno za 2—4 urno delo,
- da se materiali po končanem delu in ob koncu dela shranijo v priročna skladišča,
- da so delavci poučeni o varnem in pravilnem delu ter o rokovanju z obstoječimi gasilnimi aparati (stabilnimi in prenosnimi)

Nevarnost za nastanek požara je v ventilacijskem sistemu, kamor večkrat pridejo, hote ali ne hote, kovinski deli (vijaki, žebliji in podobno) ti pa ob zaletavanju ob stene cevovodov lahko povzročijo iskro in s tem tudi požar.

Nevarnost kajenja po obratih oziroma delavnicah ter nekontrolirano odmetovanje goreče cigarete oz. ogorkov se še vedno pojavlja kljub ostrim omejitvam.

Poleg vseh teh nevarnosti pa so vedno prisotne tudi druge, sicer v manjši meri, vendar toliko bolj nepričakovane.

Zato naj ne bo posvečena večja pozornost požarnemu varstvu samo v mesecu požarne varnosti oktobra, ampak naj bo zavest vseh nas, da s svojim delom, obnašanjem in delovno disciplino posvečamo čimvečjo pozornost glede varstva pred požarom. Samo eno nepremišljeno dejanje lahko pripelje do katastrofe in s tem do škode, katera se ne da nadomestiti.

Quo vadis domine

(parodija na naše plače)

Od veselja bi zavriskal in vzkliknil »referendum« je uspel, naj živi referendum« in z njim seveda tudi naši DO, obračunani po novem, kot izraz nedvoumne, visoke zavesti vseh, ki smo se za spremembe odločali.

Seveda smo vsi in vsak posebej močno vznemirjeni, prepričani sem, da delim tudi vaše mnenje, saj nam je bilo dano, da smo se na najbolj demokratičen način odločili za »novo« delitev po delu in rezultatih dela. Le-to so nam velikodušno ponudili v obliki zveznega zakona in družbenega dogovora. Zakon sam je bil v tem primeru tako dober, da ni v ničemer dopuščal dvoma o visoki zavesti samoupravljalcev niti o rezultatih referenduma. Tako smo sedaj trdno prepričani, da smo se končno naučili sestavljati »ta prave« zakone in da tudi v spremembe ustave ne gre več dvomiti.

Pri vsem tem pa ima človek le malce grenak priokus v ustih, kako da smo se ob nespornih kvalitetah zakona sploh spuščali v referendume in prav skrbni me, če nismo s tem neupravičeno podvomili v naše delegate in po nepotrebnem tratili dragoceni delovni čas in denar. Toda v to smer nočem in ne bom več razmišljal, ker se nekako ne ujema z mojo kmečko logiko in bo to prepustil učenim in seveda »kompetentnim« glavam. To samorazbremenitev pa bom izkoristil in takole z enim očesom poškilil v novi obračun OD. Kar srh me spreletava ob mislih na nove plače, obračunane po novem kot odraz naše samoupravne odločitve. Pomislite, po dolgih desetletjih pričakovanja bomo končno plačani po delu in rezultatih dela in to v dveh delih — za živo in minulo delo! »O, sveta nebesa«, tako sem srečen, da se bom zdaj, zdaj razjokal.

Kdo ne bi v teh prelomnih trenutkih pomislil tudi na tiste davne čase v petdesetih letih, ko še nismo prejeli osebnih dohodkov, ampak plače. Ko nam je kruh rezal pravilnik, ki je obsegal komaj nekaj strani, ko je mojster postavljaval norme in je bil ves obračun tako banalno enostaven, da si lahko kar sproti izračunaval, koliko boš zaslužil. Zdaj ne služimo več! Takrat smo bili res zaostali. Pa tudi obračuni niso bili zanimivi, nobenih presenečenj in nobenih štrajkov. Ja, res je bilo dolgočasno in nestrokovno.

No, do dandanes smo stvari pripeljali na zavirljivi nivo. Namesto plač imamo osebne dohodke (res ne visoke). Kilave pravilnike smo nadomestili z rejenimi družbenimi dogovori, pannožnimi sporazumi, zakoni, plani, navodili SDK in vsemi drugimi potrebnimi »instrumenti«, ki urejajo v TOZD, DO in SOZD. Vpeljali smo solidarnost, indeksiranje in nasploh prišli so zlati časi. Področje OD obdelujejo pravniki, ekonomisti, organizatorji, politiki in direktorji, pišemo sporazume, rišemo grafiko, OD pa nam tone.

Organizirali smo nešteto seminarjev, predavanj, simpozijev, ki so prinesli velik finančni rezultat — raznim ustanovam za produktivnost, univerzam od delavskih do »ta pravih« in nazadnje so se v akcijo vključili celo iznaddljivi posamezniki in kar z računalniško podporo izdelovali »šimline« za delitev po delu. Skratka, posel je cvetel in škoda, da je ta začetna vnama nekoliko popustila in so rezultati vidni šele sedaj.

Poleg vseh naštetih prizadevanj pa so te vrste odločitev postale neodtujljiva pravica delavca, kar je konec koncev tudi prav, zakaj bi se s tem ukvarjali samo prej našteti in se s tem okoriščali. Sedaj šele so postali referendumi in štrajki dostopni vsakomur in takorekoč ob vsakem času. Vse skupaj ima le eno drobno lepoto napako. OD so namreč padli »na izpit«.

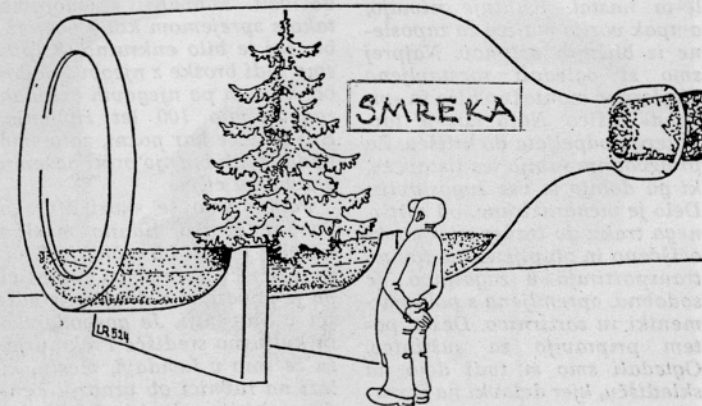
Vse skupaj pa me spominja na zlato mrzlico, ko so prvi pustolovci in za njimi cele množice odhajale na divji zahod iskati zlato, se med sabo mlatili in pokali kot za šalo.

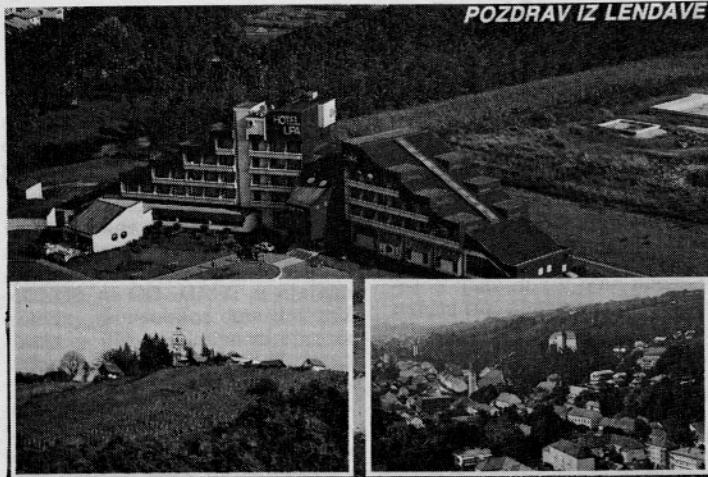
Mogoče mi bo to primerjavo kdo oporekal, pa še z zahoda je, zato bom kar takoj odnehal. Mi imamo namreč bolj civilizirane metode kako priti do večje plače. To pa so veze, poznanstva, prošnje, pritožbe, grožnje, nepokrite menice, pa tudi rezultati in seveda na LIP-u še 23. člen.

No, pa sem končno spet pri nas doma, na sončni strani Alp. Čas je, da vendarle pogledam obračun in vam predstavim rezultate zadnjih referendumsko zakonskih pridobitev.

Oprostite, ne bo šlo. Sistem je zahteven, precizno natančen in močno »občutljiva« vaga se še ni umirila, zato predlagam, da pogledate vsak v svojo kuverto, če še nimate ta nove, pa kar v prejšnjo.

Silič

Utrinki z izleta v Pomurje

V temeljni organizaciji Podnart smo se letos odločili za dvodnevni izlet v Pomurje.

Najeli smo Alpetourouv avto-bus in 3. oktobra ob 6.00 uri startali iz Podnarta, se peljali preko Lipnice, Kamne gorice do Radovljice in nato preko Posavca do Kranja, kjer smo naložili zadnjega udeleženca. Na žalost smo ugotovili, da nas je s šoferjem vred le 16, precej manj kot nas je bilo prijavljenih za izlet. Pa nič zato, smo menili, bomo pa mi toliko bolj glasni.

Nismo se dolgo vozili in že smo prispeli do naše prve postaje — Trojan, kjer smo preizkusili »trojanske krofe« in pa seveda nekaj tekočega. Zadržali se nismo dolgo, saj nas je prehitelo že precej izletnikov, tako da je bilo pri točilni mizi kot v prodajalni krofov vse polno. Odrinili smo. Med vožnjo smo opazovali slikovito okolico, se pomenkovali in ne da bi vedeli kdaj, prispeli do naše druge postaje — Tepanj, kjer smo se podprli s kremnimi rezinami. Čas nas je že priganjal, zato smo vožnjo nadaljevali do Limbuša, kmetškega in delavskega naselja, zahodno od Maribora, kjer smo si ogledali tovarno »Marless«. Že na začetku smo ugotovili, da je to velika delovna organizacija, z 2700 zaposlenimi. Danes jo sestavljajo 4 TOZD-i, pred tem jih je bilo 14. Pred tovarno je nasad vinske trte. Vsako leto organizirajo trgatve, nekaj grozdja obdržijo za svoje potrebe, ostalega prodajo. Za urejenost okolja skrbi za to zaposleni delavec. Imajo svojo gasilsko enoto oz. službo, alarmne naprave imajo montirane po oddelkih in v primeru požara točno vedo, kje je le-ta nastal. Kuhinje nimajo, ampak vozijo malico za zaposlene iz bližnjih ustanov. Najprej smo si ogledali razstavljen Marlesovo montažno hišo in »vikend« hišico. Nato nas je tov. Valerija odpeljala do krlišča. Za proizvodnjo rabijo les listavcev, ki ga dobijo iz vse Jugoslavije. Delo je mehanizirano, od sortirnega traku do transporterjev, ki očistijo in olupijo hlodovino transportirajo v žagalnico. Je sodobna, opremljena s polnojar-meniki in sortirnico. Deske potem pripravijo za sušilnico. Ogledali smo si tudi delo na skladišču, kjer delavci na sortirnih trakovih avtomatsko sorti-

rata deske po kvaliteti, po dolžini in debelini. Veni izmeni vsaka presortira okoli 70 m³ desk, iz katerih izdelujejo ladijski pod in obloge. Videli smo ves postopek proizvodnje, od izdelave elementov za kuhinje do končnega izdelka. V pakirnici izdelke zložijo v kartone, ki jih tudi sami izdelujejo, te pa potem vskladiščijo v za to namenjen prostor. Vsa dela imajo normirana, režijskih del skoraj ni. Nazadnje smo si ogledali razstavni prostor, kjer si kupec izdelke ogleda in ima možnost nakupa. Zahvalili smo se za ogled in nadaljevali pot do Negove, starega naselja, ki leži na terasi nad osrednjim delom Ščavniške doline. Tu je dobro ohranjen negovski grad, ribnike pa so spremenili v Negovsko jezero. V gostišču Kramberger ob Negovskem jezeru so nam pripravili izdatno in poceni kosilo. Za Ivana Krambergerja je verjetno že vsak slišal, saj je on prvi izdelal aparat za dializo. Ima posebno sobo, kjer ima razstavljene vse vrste teh aparatov od najstarejšega do najnovejšega. Tu ima tudi dva motorja in avto, ki jih je sam sestavil. Nato nam je pripravil predstavo s dresirano gosko. Okoli gostišča se sprehajajo pavi, kokoši, v kletkah ima verigo in sokola. Zanimivo je bilo pogledati notranjost hiše, kjer ima v dveh sobah razstavljene starine neprecenljive vrednosti, v pritličju pa »disco« z glasbo. Kot nevsakdanja zanimivost pa je njegova grobnica, v kateri ima televizor in kavč. Jezero ob gostišču je primerno za kopanje in jadranje. Nasploh smo bili nad vsem tem presenečeni, saj kaj takega še nismo videli in doživeli. Pohvaliti se moramo tako s sprejemom kot s postrežbo, saj je bilo enkratno. Kupili smo tudi broške z njegovo podobno, ki nam po njegovih besedah zagotavljajo 100 let življenja. Bili smo že kar pozni, zato smo nadaljevali vožnjo proti našemu glavnemu cilju.

Peljali smo se skozi Mursko Soboto, široko zidano mestno naselje, ki leži ob rečici Ledavi, na križišču 5 cest, po železnici pa je povezana z drugimi središči v Sloveniji. Je gospodarsko in kulturno središče Prekmurja. In že smo v Lendavi, mestu, ki leži na ravnici ob vznožju Lendavskih gor. Prebivalci so slo-

venske in madžarske narodnosti. Tu je križišče cest, zadnja železniška postaja proge iz Čakovca, sotočje Ledave, Črnca in Kobiljanskega potoka. Je gospodarsko središče Doljnega Pomurja s precejšnjo industrijo, ki se opira zlasti na bližnja naftna polja in zemeljski plin, ki ga predeluje petrokemična industrija. Nastanili smo se v hotelu »LIPA«, kjer smo imeli naročen penzion. Pred večerjo smo imeli priložnost kopanja v naravnem zdravilišču — bazenu z zdravilno termalno vodo. Po večerji, pa vse do zgodnjih jutranjih ur nas je zabaval ansambel »Comet«. Ob dobri domači kapljici je čas prehitro minil. Po zajtrku je čas do kosila vsak izkoristil ali za kopanje v bazenu ali za sprehod do bližnjih gor. Nedaleč od hotela, 2 km, je restavracija s šoto-riščem TERME Petišovci, kjer so bungalovi z avtokampom in trije bazeni s termalno vodo. Po kosilu smo kmalu startali, saj smo imeli v planu še ogled razstave cvetja, grozdja in vina v Mariboru. Do Maribora smo se peljali po isti poti, po kateri smo prišli v Lendavo.

Maribor stoji na visoki terasi na obeh straneh Drave. Je go-

spodarsko in kulturno središče slovenskega Podravja in Pomurja. V mestu, zlasti na obrobju je strnjen velik del industrije, ima zelo razvejano kulturno dejavnost, srednje, visoke in višje šole, gledališče, umetnostno galerijo, študentko knjižnico, pokrajinski muzej in arhiv ter založništvo tiska. Razstava je bila v mariborskem gradu, ki je nastal v srednjem veku in stoji na Piramidi ter je služil kot obrambna trdnjava proti madžarskim napadom. Cvetličarji iz vse Jugoslavije in daljne Tajske so razstavljali rezano cvetje, fantazijske šopke, aranžmaje na temo cvetje, vino in grozdje, aranžiranje daril, poročni šopek, kar smo lahko le občudovali. Spoznali smo različne sorte jabolk, hrušk ter vina. Obenem smo imeli priložnost videti notranjost gradu z vso lepoto in vrednostjo. Seveda nismo pozabili na pokušnjo vina in sadja. Pozno popoldne je že bilo, zato smo Maribor zapustili in se odpeljali proti Gorenjski.

Mislím, da smo bili z izletom vsi zadovoljni in da se bo za naslednji izlet odločilo več zaposlenih.

Anki

Po Dalmaciji

IO OOOZ TOZD Filbo je 24.9. letos organiziral strokovno ekskurzijo v Šibenik. Za cilje smo si izbrali Remontni zavod Velimir Škorpik, slapove na Krki ter Plitvička jezera.

Bilo nas je 26 udeležencev in na pot smo tega dne krenili ob 24. uri. Ob 10. uri dopoldne pa smo prispeli na cilj. V Remontnem zavodu V. Škorpika so nam, razdeljenim v dve skupini, pokazali delo v zavodu. Zakaj se zavod imenuje po V. Škorpiku? To je bil prvi komandant mornariškega odreda v NOV. Leta 1940 je zaključil vojno pomorsko akademijo kot poročnik korvete. V letu 1941 se je kot mornariški oficir NDH v Makarski povezal s partijskim vodstvom, oskrboval odrede NOV z orožjem, strelivom in drugim potrebnim materialom.

Decembra 1942 se je pridružil partizanski vojski. 18. dec. 1942 pa je postal načelnik sekcije za vojno mornarico. Opravljal je funkcijo treh komandantov: I. mornariškega odreda, biokovskega partizanskega odreda ter mornariške obalne komande v Splitu. Padel je v boju 7. nov. (1943), v primeru prostih kapacitet pa tudi civilnih ladij. Vsaka tri leta izvedejo generalna popravila. Testiranje kakovosti in sposobnosti vojnih ladij pa opravi enkrat letno. V zavodu so zaposleni redni delavci in tudi potapljači, ki imajo nalogo: pazijo, da se pri dvigu ladje z dokom ladja ne prevrne.

Veliko bi lahko še napisala o delu in življenju v tem zavodu, ki je iz male delavnice prerasel v močen kolektiv.

Po ogledu nas je pot vodila proti Vodican, kjer smo v hotelu prenočili. Nekateri so se kljub močnemu vetru kopali v morski vodi, drugi pa smo proste urice prijetno preživeli.

Naslednji dan smo se odpravili na ogled slapov Krke, toliko naravne lepote ne vidiš vsak dan.

Tretji dan smo si ogledali mesto Šibenik, predvsem stari del mesta s katedralo. Prehitro je napočil čas, ko smo se morali posloviti od Dalmacije.

Na poti proti domu smo si ogledali naravno znamenitost Plitvičkih jezer. Nekateri smo se peljali z mini-busom, ker se je vreme nenadoma zelo poslabšalo.

Vožnja nam je kratkočasno minila, saj smo ob zvokih harmonike tudi zapeli in si pripovedovali šale. Ostal nam bo bogat in zanimiv spomin na potovanje po Dalmaciji.

O. R.

Obnovili bodo rojstno hišo dr. Janeza Mencingerja

Prihodnje leto v marcu bodo v Bohinju počastili 150-letnico rojstva pisatelja in narodnega buditelja, bohinjskega rojaka dr. Janeza Mencingerja. Za to priložnost nameravajo obnoviti njegovo rojstno hišo na Brodu. Hiša je še kar dobro ohranjena in je pod spomeniškim varstvom. Pripravljenost za obnovo so pokazali pisateljevi potomci, vsekakor pa pričakujejo tudi sodelovanje spomeniškega varstva in kulturne skupnosti. Obletnice se bodo spomnili tudi bohinjska kulturna društva in osnovna šola, ki nosi njegovo ime v Bohinjski Bistrici.

Dan triglavskega narodnega parka

19. septembra letos sta Turistično društvo Bohinj-jezero in Triglavski narodni park organizirala srečanje TNP v Bohinju v Ukancu. Namen srečanja je bila predstavitev kulturne dediščine narodnega parka, ki sega od osrednjega dela Julijskih Alp in je razširjeno na območju jeseniške, radovljiške in tolminske občine. Po tej krajini že stoletja gospodari človek, so last našega naroda, od tod izvira tudi ime.

Začetek srečanja je popestril bogat kulturni program, ki ga je povezoval Borut Mencinger. Nastopale so folklorne skupine iz Trente, Bohinja in Tolminskih Raven. Moška pevska zbor iz Bohinja in Trente pa sta obogatila s pesmimi prijetno srečanje. Marija Cvetek, doma iz Srednje vasi v Bohinju pa je zares izvirno povedala nekaj bohinjskih anekdot, marljivo zbira bogat narodni material, katerega bo uporabila za izdajo knjige.

Uvodne besede pa je spregovoril Tonejc-predsednik skupščine

občine Radovljica. Tomaž Kmecl-profesor novejšje literarne zgodovine na univerzi in zelo pomemben kulturni mož pa je slikovito opisal naš odnos do narave in gora, kjer svobodno zadhamo.

Za obiskovalce srečanja so se organizatorji zares potrudili, saj so se na stojnicah ponujale dobrote iz bovške in bohinjske kuhinje, bovške čompe (krompir s skuto) nimamo na vsakdanjem jedilniku. Za razpoloženje in dobro voljo so poskrbeli fantje ansambla Bohinjski trio. Se vreme je bilo zelo naklonjeno, saj je kljub poznemu poletju sonce vroče pripekalo.

Letos mineva 80 let turistične dejavnosti v Bohinju in moramo priznati, da se skozi celo sezono kar trudijo s prireditvami. Za naslednje leto so nam obljubili srečanje v Bovcu in če bo vse prav, srečamo se na oni strani visokih gora.

Vesna

Gorenjska in njena zgodovina

Marčna revolucija je vplivala tudi na Slovence. Napredni študentje in inteligenca so ustanovili svoje društvo »Slovenija«, ki ga je vodil znani slavist Fran Miklošič. V programu so si zastavili cilj: združiti vse dežele, kjer bivajo Slovenci. Enako društvo je delovalo v Gradcu, katerega cilji so bili združitev Slovencev, Hrvatov in Srbov — vseh Slovanov, ki žive v Avstro-Ogrski. Zedinjena Slovenija pa naj bi bila v sklopu stare monarhije.

Po Sloveniji so začeli ustanavljati politična društva, tiskati so začeli časopise in kar je jako pomembno, da smo Slovenci dobili svojo zastavo. Po porazu Avstrije s Prusijo v letu 1866 je nastopilo obdobje zgodovinskega dualizma. Nacionalist in zgodovinar Čeh Polacky je vzkliknil: »Dualizem bo rojstni dan panslavizma!«

Leta 1851 so Slovenci ustanovili Mohorjevo družbo, začetki slovenskega tiska so bili tudi v Slovenskem glasniku (Antona Janežiča) in Slovincu (Einspi-lerja) s središčem v Celovcu.

Rodoljubi so se v tem obdobju zbirali v čitalnicah, včlanjeni v Bralna društva. Na Gorenjskem so bile prve čitalnice v Kamniku, Škofji Loki, Kranju in Radovljici, pozneje v Gorjah in na Bledu (1896). V čitalnicah so se zbrali izobraženci, uradniki, premožni trgovci, redki pa so bili kmetje. Tod je bilo živahno družbeno življenje, ki so ga popestrili s petjem in recitali. Omeniti je potrebno Gorjanski dom, katerega so leta 1884 svečano otvorili.

Vsekakor pa je bila središče kulturnega ter političnega življenja Ljubljana. Zakon o zborovanjih pa je omogočil prva politična zborovanja na Slovenskem. Po letu 1867 je nastopil čas taborniškega gibanja, največ po štajerski deželi. Prvi tabor so pripravili v Ljutomeru in udeležba je bila dokaj številna.

Na Bledu so leta 1861 priredili Vseslovenski shod, ki ga je vodil deželni poslanec dr. Lovro Toman, doma iz Kamne gorice. Na takšnih shodih naj bi združevali slovenske pesnike in pisatelje. Najboljšim bi podelili lovorjev venec. Mnogi so sanjali, da bi Bled postal Slovenska olimpija. Toda zaradi nemškega pritiska je bilo shodov kmalu konec.

V letu 1971 so nameravali organizirati tabor Gorenjcev v Lescah. Sestajali so se na Mlinem: navzočih je bilo okoli 100 duhovnikov, kmetov. Med njimi je bil tudi dr. Poklukar. Veliko so razpravljali o Zedinjeni Sloveniji, o šolskih spremembah, o uvedbi slovenskega jezika v šole in urade. Toda kmalu po pripravljalnem sestanku so tabor odpovedali.

Franc Povše iz Kmetijske šole v Gorici in dr. Radoslav Razlag sta spregovorila 400 kmetom na Bledu o čebelarstvu in živinoreji.

Nemec Johan Mallner pa je vodil predavanja o obrambi. Vse te shode pa je povezovala osnovna misel na združitev Slovencev.

Benedik Božo

(se nadaljuje)

Rudnica, osrednja gora bohinjske doline, markirana

Planinsko društvo Bohinj, Bistrica sporoča planincem in gostom Bohinja, da je urejena in markirana planinska pot na Rudnico (946 m).

Iz Rudnice, ki je vključena v robno območje Triglavskega narodnega parka, vidimo kulturno krajino, v kateri že stoletja gospodarijo Bohinjci; vsa naselja Spodnje in Zgornje doline, ki so v obliki črke U prijetno razporejena po ledeniški dolini z jezerom, vencem planinskih vršacev in Triglavom.

Pot se pričinja na Brodu pri Gregorju, rojstni hiši dr. Janeza Mencingerja, se vzpenja skozi gozd, prečka fosilno melišče po poti, kjer so predniki samotež

vozili rudo, drva in seno. Nad Rsnikom (805 m) se združi z markirano stezo iz Stare Fužine.

Po fužinarskih senožetih na vrhu Široke police prispeemo na RAZGLEDNIK po Bukovi dolini in vencu gora s Črno prstjo in Rodico.

Še slabih 15 minut je do vrha Rudnice z lepim razgledom po Zgornji dolini. Pot z Broda do vrha je tudi za starejše turiste samo 90 minut. Za povratek skozi gozd čez Ajčevo melišče na Brod predvidevamo 30 minut. Po poti čez Veliko peč v Staro Fužino pa 60 minut.

Planinski srečno!

Strgar Lovro

Kosmatinec

Medved je znan kot dobrodušna žival, ki leno hlača, ko išče hrano. Je vsejed. Nevaren je pred zimo, ko si nabira tolščo. Takrat vdira v stanove in napada živali.

V bohinjskih gozdovih medveda ni, zgodi pa se, da k nam prihlača od drugod. Naš rjavi medved je velik potepuh, saj na dan prehodi do 50 km. Že pred več kot dvajsetimi leti so v Bohinju uplenili medveda, ki se je sprehajal od Nomenja do Vogla. Več skrbi je zeleni bratovščini povzročil medved pred štirimi leti. Naredil je dosti škode pri ovcah in enem čebelnjaku. Že takrat sem opisoval, kako ga je ustrelil lovec Zvone. Takrat pa poznam uplenitelja še bolje.

Sredi oktobra sta lovca oprezala za jelena. Nenadoma sta zagledala medveda, ki je kopal za podzemnim gnezdnom čebel. Nanj sta lovca streljala in ga zadel. Medved se ja zamajal po bregu navzdol. Lovca sta odšla po psa krvosledca. Psa, Don in Miško, sta medveda odkrila, obljajala in nakazala smer lovce-

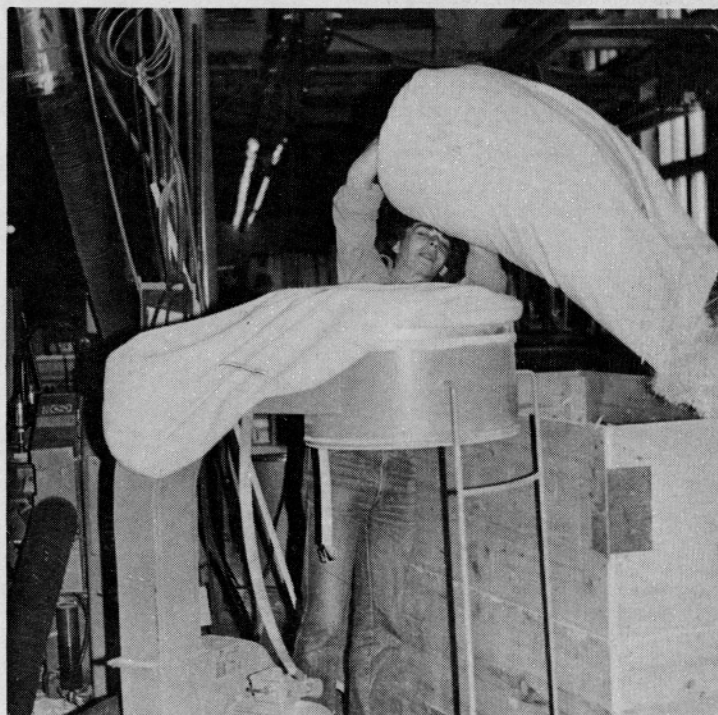
ma. Moj ati se je pognal v smeri lajanja in zagledal Dona, ki je v krogih obkrožal medveda in mu zastavil pot. Miško se je medveda ustrašil in z repom med nogami prihitel h gospodarju. Don je dobro opravil svojo nalogo. Z njegovo pomočjo je ati pomeril in zopet steljal. Medved se ja pomaknil še nižje. Tedaj mu je Don zopet zastavil pot in ati je lahko medvedu poslal strel za pleča. Tedaj se je medved zgrudil, vstal, grozno zarjul in zopet padel. Tokrat za vedno.

Psa sta se stepla, saj Don ni pustil Miška k medvedu, dokler se nista prepričala, da je z njim konec.

Medved je tehtal 110 kg. Jedel je v glavnem žir in sadje pa tudi meso. Imel je debelo plast tolščice.

Poklonjen je bil naši šoli in bo nagačen. Meso je bilo prodano kot okusna specialiteta v hotel Podvin.

Hodnik Grega
8.a Osnovna šola
dr. Janez Mencinger
Boh. Bistrica

»Ventilacija« pri stroju za izdelavo čepov

ZAPOSILILI SO SE:

— v **TO Tomaž Godec**: Edvard SITAR, 1967 — IV. st., Slavko HODNIK, 1969 — IV. st., Janez ŽVAN, 1969 — IV. st., Pavel ROZMAN, 1969 — IV. st., Niko ROZMAN, 1969 — IV. st.

— v **TO Rečica**:

Zvonko ZUBČIČ, 1960 — VII. st., Vincenc ŽVAB, 1960 — IV. st., Dušan NOVAK, 1956 — I. st., Mirjana VUJKOVIČ, 1965 — IV. st. — v **TO Mojstrana**: Roman ČIRIČ, 1969 — IV. st., Robert MERLAK, 1968 — III. st., Bine LAKOTA, 1963 — I. st.

— v **TO Podnart**:

Mirjana ŽIVKOVIČ, 1962 — I. st., Petar VUKIČ, 1958 — IV. st., Iztok SAJEVIČ, 1967 — III. st., Tanja PRETNAR, 1970 — I. st.

— v **TO Filbo**: Jože SODJA, 1970 — IV. st., Andrej ŠTROS, 1969 — IV. st.

ODŠLI IZ DO:

— iz **TO Tomaž Godec**: Janez ŽITNIK, I. st. — delo za določen čas, Jože REPINC, I. st. — delo za določen čas, Vinko KUSTERLE, I. st. — delo za določen čas

— iz **TO Rečica**: Robert RADANOVIČ, I. st. — delo za določen čas, Niko GRGIČ, IV. st. — delo za določen čas, Marko TIKVIČ, I. st. — disc. ukrep (prenehanje), Franc GLOBOČNIK, V. st. — sporazumno, Mirko RIMAHAI, VII. st. — sporazumno

— iz **TO Podnart**: Vesna MAIER, I. st. — izjava, Alojz LOMBAR, II. st. — izjava

— iz **TO Filbo**: Rajko BEZNIK, I. st. — sporazumno, Milan ČUDEN, IV. st. — v JLA

— iz **TO Trgovina**: Marija ŠKANTAR, VII. st. — delo za določen čas

— iz **DSSS**: Zvonko ZUBČIČ, VII. st. — potek pripravn. dobe, Franc KRAMAR, VII. st. — v JLA

POROČILI SO SE: Dušan LENIČ (TO Podnart), Matej MLAKAR (TO Filbo)

RODILI SO SE: Zdenki KOLAR (TO Rečica) — hči, Mirjani HUDOVERNIK (TO Rečica) — hči, Mileni LIPOVEC (TO Rečica) — hči

Upokojil se je Franc Sitar

Oktoberja se je upokojil Fran Sitar, vzdrževalec v TO Podnart.

Rodil se je v Ljubnem 1922. leta. V domači delavnici se je izučil za kolarja. Kmalu po vojni je obrt opustil in se zaposlil na žagi v Podnartu kot izmenovodja. Pozneje je sodeloval pri gradnji obrata na Lancovem, sčasoma pa je, zaradi potreb, postal vzdrževalec strojev in naprav. Bil je vesten in marljiv delavec, kakršnih je danes, žal, vse premalo.

Poleg rednega dela je opravljal številne funkcije v samoupravnih organih, predvsem pa se je posvečal gasilstvu, tako v domačem kraju kot tudi v naši TO, kjer je bil nazadnje predsednik društva.

Zaradi skromnosti in poštenosti je bil cenjen med sodelavci. Čeprav ga bomo pogrešali, mu za njegov nemajhen prispevek k razvoju naše TO privoščimo zasluženi pokoj in mu želimo čimveč veselih in zdravih dni.

Mala bajtica

Ob naši domačiji nekoč je stala črna bajtica, čisto prava z okenci in vrati, kakor raj otroškega sveta! Tod smo se igrali — veliki in mali — otroci iz cele vasi, vse popoldneve do pozne noči. Hudobne čaravnice in dobre vile so se okrog bajtice podile. Sneguljka je s škrti gostovala, Pepelka je čevlčček iskala, Robinzon je našel svoj pristan. Medvedek Branko večkrat je bolan, pa smo ga peljali v bolnico, v malo

črno bajtico. Igrali smo se teto Minko, ki je znala vse: povedala je pravljice, znala kuhati in prati, tudi dojenčke negovati. Ko smo šli se igrati gostišče: vsak na pol zelene češnje išče, kar za zrezke jih pripravi in proda po ceni pravi. Za vino smo bezgov sirup dali in tako smo goljufali.

Spomin mi seže v otroška leta, k mali črni bajtici, prežgodaj je mladost ušla in z njo ves raj otroškega sveta!

Vesna

Prisrčna svečanost na partizanskem Koprivniku v Bohinju

Gostoljubna partizanska vasi- ca sredi bohinjskih hribov se je prvo oktobrsko nedeljo zlatila v dopoldanskem soncu. Po nekaj mrzlih dneh je bilo celo vreme vabeče toplo.

Po sveže asfaltiranih cestah so s poključke in bistrisrke smeri že po deseti uri z avtomobili začeli prihajati prvi gostje: borci, aktivisti in izletniki iz Radovljice, Jesenic, Bleda, Gorij in iz bohinjskih krajev. Tudi iz po obrobju koprivniške kotline raztresenih domačij so se že pomikale skupine domačinov, starih in mladih na prostor pred z zastavami okrašeno stavbo kraje- vne skupnosti Koprivnik, Gorju- še. Spominska plošča okrajne- mu odboru OF za Bohinj, vzdana v procelje, je bila še zakrita z rdečo zastavo.

Iz zvočnika, ki so ga domači mladinci postavili nad priredit- venim prostorom, je svečano dne- la partizanska pesem. Stari znanci, gostje in domačini, ki so si pred štirimi desetletji in več na tem mestu vzajemno delili dobro in zlo, so si podajali roke in obujali spomine, predvsem ti- ste lepe, prijetne, ki jih še vedno vežejo za ta nekoč odročni kraj in njegove gostoljubne poštene ljudi.

Starejšim, osivelim so se pri- družili mlajši iz vasi, ki so po- skrbeli, da je bil sprejem priha- jajočim gostom prisrčen in to- pel, takšen kot je bil na Kopriv- niku in Gorjušah vselej, tudi med vojno, ko so z odprtimi ro- kami vzeli medse svoje borce in aktiviste. Bilo je slavnostno pa vendar neposredno domače.

Svečanost je začel nekdanji sekretar okrajnega komiteja KPS, Franc Jere, ki ga pozna do- mala sleherna bohinjska družina. Zbranim je spregovoril o ti- stih težkih časih, ko je šlo za ži- vljenje in smrt, o nesebičnem deležu in o žrtvah mož, žena in otrok iz bohinjskih vasi, ko se je v ognju upora porajala v teh krajih nova ljudska oblast, kjer so našle zatočišče številne parti- zanske enote. Tu se je snovala naša prihodnost, kjer so bili se- deži okrajnega komiteja KPS, okrajnega odbora OF, vaških in rajonskih odborov OF, gospo- darske komisije, izvršilnih orga- nov AFŽ, ZSM, poverjeništev in poveljstev VOS, narodne zašči- te. Bilo je tu tudi varno pribeža- lišče ranjencev in onemoglih borcev. Od tod so vodile kurir- ske zveze na Primorsko, Koro- ško in po Gorenjski. Ljudje so bili vseskozi s svojo vojsko, voj- ska z njimi, drug z drugim. Tudi po osvoboditvi in še danes. Kljub vsem stiskam, težavam, nepravilnostim in zapostavlja- nju.

Kmetje v teh odročnih krajih so to dolga leta boleče občutili. Vendar se niso spremenili. Le marsikatero ognjišče je ugasni- lo. Utihnili je otroški smeh, šol- ski razredi so bili iz leta v leto

bolj prazni. Mladi, delavoljni lju- dje so zapustili svoje domove in odšli v dolino, v tovarne in pod- jetja, kjer je lažje služiti kruh in udobneje živeti.

Moralo je miniti štirideset let, da se je podoba spet zbistрила. Oblast, čeprav pozno, se je ven- darle začela zavedati, da brez teh visokogorskih kmetij, brez ljudi v njih, ni prihodnosti. Zabr- neli so stroji, obnavljati so začeli ceste, hiše, izsuševati močvirna- te trate, urejati pašnike, hudour- nike. Vas so povezali z avtobu- som in resda le z enim telefo- nom. Sočasno pa so bolj ali manj skrite v goščavi, začele kot gobe po dežju rasti počitniške hišice, od katerih domači niso imeli nobene koristi. Zdaj je prostor zaščiten z zakonom o Triglavskem narodnem parku; odloka pač nihče ni upošteval. Mladi so z vnemo začeli obna- vljati svoje domove, staje, seni- ke, množiti črede, mehanizirati obdelavo zemlje. Vzajemno so delali in prispevali za nove, as- faltirane ceste, za regulacijo po- tokov. Polni so načrtov. Otroški živčav v obnovljeni podružnični šoli budi upanje na prihodnost. Koprivnik je lepši kot kdajko- li... Koprivnik je še vedno prava partizanska vas. Takšna je bila tudi nedeljska svečanost, prisrčna, domača. Harmonikar Janez Brežan je nategnil meh kot nekoč v brigadi in na mitin- gih. Vsem je bilo prijetno pri sr- cu ob milozvočnih skladbah, ki budijo spomin na mladost in to- varištvo. Predsednik koprivni- ške mladinske organizacije, Al- bert Dobravec je odkril spomin- sko kovinsko ploščo, ki bo z vpi- sanimi besedami spominjala ži- veče in bodoče rodove na naj- slavnejša obdobja narodovega boja za svobodo. Prisrčnost in milino tega slavnostnega doga- janja so z recitacijami dodali ci- cibani iz domače šole: Sabina Beznik, Damjan Korošec, Ro- mana Stare, Maja Sodja, Bojan Štravs in Tomi Zupanc. Nagrada za njihov prispevek je bil spon- tan aplavz okoli 150 prisotnih udeležencev proslave. Bilo je res lepo. Človek si zaželi, da bi mu ti občutki toplote in prijaznosti, ki jih je bil deležen ob tem doga- janju pod triglavskim pogorjem, ostali trajno v mislih in srcu. Ta- ko kot ljubeznivi pozdrav in po- vabilo predsednice KK SZDL, Marice Sodja na tovariški kle- pet in kupico okrepčila v bližnje gostišče. Janezova harmonikova je vabila tudi tiste, ki se jim je mudilo nazaj v dolino.

JR

Glavni in odgovorni ured- nik: Peter Debelak, tehni- čni urednik: Nada Freljih, člani: Tone Koncilja, Ja- nez Stare, Franc Globo- čnik, Branko Urh, Anton Noč, Jure Ravnik Vinko Čuden, Miro Kelbl in Ciril Kraigher. Tisk: Gorenjski tisk, Kranj